

پیوست شماره شش - دستورالعمل اجرایی کمیته‌های بازبینی هزینه‌ها

ماده ۱- در این دستورالعمل اصطلاحات و عبارات به کار رفته به شرح زیر تعریف می‌شود:

- ۱-۱ - **سازمان:** سازمان برنامه و بودجه کشور
- ۱-۲ - **دستگاه سیاستگذار:** دستگاهی است طرف توافق سازمان برنامه و بودجه کشور که تنظیم برنامه‌های بخشی، راهبری، هماهنگی، نظارت و پاسخگویی به مراجع ذی صلاح را بر عهده دارد.
- ۱-۳ - **دستگاه مجری:** دستگاه اجرایی است که بر اساس قانون وظیفه اجرای برنامه‌های مورد توافق سازمان و دستگاه سیاستگذار را بر عهده دارد.
- ۱-۴ - **امور بخشی:** امور دستگاه مجری در سازمان برنامه و بودجه
- ۱-۵ - **برنامه اجرایی:** مجموعه‌ای از خروجی‌های حاصل از یک یا چند فعالیت یا طرح است که برای تحقق اهداف کمی برگرفته از شرح وظایف مصوب دستگاه‌های مجری و یا وظایف محوله در اسناد بالادستی (سیاست‌های کلی ابلاغی مقام معظم رهبری، برنامه‌های پنج ساله توسعه و ...) استخراج می‌شود. برنامه اجرایی باید قابل هدف گذاری و ارزیابی براساس اهداف تعریف شده در اسناد بالادستی باشد.
- ۱-۶ - **خروجی:** محصول یا خدمت حاصل از انجام یک یا چند فعالیت یا یک طرح است که توسط دستگاه مجری با ویژگی‌های زیر ارایه می‌گردد:
 - کمیت پذیر و قابل اندازه‌گیری و شمارش است.
 - نتیجه مستقیم فعالیت‌ها انجام شده در ساختار سازمانی دستگاه مجری یا طرح‌ها است.
 - بر اساس شرح وظایف و اهداف دستگاه مجری و یا وظایف محوله در اسناد بالادستی تعریف می‌گردد.
 - تحویل ذینفعان خارج از دستگاه مجری می‌گردد.

ماده ۲- کمیته‌های بازبینی هزینه‌ها در راستای اجرای بند (۱۶) سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی با هدف بازنگری و اصلاح و حذف هزینه‌های زاید، اولویت‌بندی برنامه‌های اجرایی و کاهش هزینه‌های قابل اجتناب، ارایه فرآیندهای اجرایی جایگزین، اصلاح ساختار و چابک‌سازی اندازه دولت، ساماندهی ردیف‌های بودجه و بازتعریف جایگاه سیاستگذاری و اجرایی در ساختار اجرایی بودجه و پیشنهاد راهکارهایی برای دستیابی به وضعیت مطلوب بخش‌ها و فرابخش‌ها، تشکیل می‌شود.

ماده ۳- کمیته‌های بازبینی هزینه‌ها در ۳ سطح و ۴ بخش به شرح زیر تشکیل می‌گردد:

- ۳-۱ - **کمیته بخشی:** رییس امور بخشی سازمان (رئیس)، معاون اموربخشی سازمان (دبیر)، نماینده تام‌الاختیار معاونت مربوطه در سازمان، نمایندگان تام‌الاختیار دستگاه سیاستگذار و دستگاه مجری حسب مورد.

۳-۲-۱- کمیته تخصصی اصلاح ساختار: نماینده تام‌الاختیار رییس سازمان (رییس)، نماینده تام‌الاختیار معاونت اقتصادی و هماهنگی برنامه و بودجه سازمان (دبیر)، رییس امور هماهنگی و تلفیق بودجه سازمان، رئیس امور بخشی مربوطه سازمان، رییس امور اقتصاد کلان سازمان، نماینده تام‌الاختیار معاونت‌های سازمان، نمایندگان تام‌الاختیار دستگاه سیاست‌گذار و دستگاه مجری حسب مورد، صاحب‌نظران و خبرگان بخش‌ها حسب مورد و نمایندگان سازمان اداری و استخدامی و دیوان محاسبات حسب مورد.

۳-۲-۲- کمیته تخصصی بازبینی هزینه‌ها: رییس امور هماهنگی و تلفیق بودجه سازمان (رییس)، معاون امور تلفیق سازمان (دبیر)، رئیس امور بخشی مربوطه در سازمان، دبیر کمیته تخصصی اصلاح ساختار، رییس امور اقتصاد کلان سازمان، نماینده تام‌الاختیار رییس سازمان، نماینده تام‌الاختیار معاونت‌های سازمان، نمایندگان تام‌الاختیار دستگاه سیاست‌گذار و دستگاه مجری حسب مورد، رییس امور برنامه‌ریزی، نظارت و آمایش سرزمین سازمان و رییس امور استان‌ها و مناطق سازمان حسب مورد و نمایندگان سازمان اداری و استخدامی و دیوان محاسبات حسب مورد.

۳-۳- شورای عالی بازبینی: رییس سازمان (رییس)، معاون امور اقتصادی و هماهنگی برنامه و بودجه سازمان (دبیر)، معاونین سازمان، نمایندگان تام‌الاختیار رییس سازمان، رییس امور هماهنگی و تلفیق بودجه سازمان، رییس امور اقتصاد کلان سازمان، رییس امور برنامه‌ریزی، نظارت و آمایش سرزمین سازمان، رییس امور بخشی سازمان حسب مورد، بالاترین مقام اجرایی دستگاه سیاست‌گذار یا مقام مجاز از طرف وی حسب مورد، رئیس سازمان اداری و استخدامی و رییس دیوان محاسبات کشور حسب مورد.

ماده ۴- وظایف کمیته بخشی به شرح زیر تعیین می‌شود:

۱. اصلاح ساختار اداری و اجرایی

- شناسایی و پیشنهاد انحلال و ادغام واحدهای غیرضروری در ساختار سازمانی دستگاه‌های مجری
- استانی کردن فعالیت‌ها و دستگاه‌های مجری بر حسب ضرورت و قابلیت استانی شدن.
- حذف یا ادغام ردیف‌های بودجه‌ای با فعالیت‌های غیرضروری و موازی و ادغام ردیف‌هایی که صرفاً جنبه فعالیت داشته و دارای تشکیلات سازمانی مستقلی نیستند.
- ساماندهی واحدهای آموزش عالی و تحقیقات و فناوری از جمله ادغام یا تجمیع واحدهای کوچک آموزش عالی و مراکز تحقیقات و فناوری و یا واگذاری آن‌ها به بخش خصوصی
- ساماندهی وضعیت موجود و بهینه سازی الگوی جذب، نگهداشت و بکارگیری نیروی انسانی

۲. ساماندهی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای

- ساماندهی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای از جمله پیشنهاد متوقف کردن طرح‌ها و پروژه‌های فاقد مجوز ماده (۲۳) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) و طرح‌ها و پروژه‌های غیرحاکمیتی با پیشرفت فیزیکی کمتر از ۵۰٪
- پیشنهاد طرح‌های قابل واگذاری به بخش خصوصی

- شناسایی طرح‌های قابل مشارکت عمومی-خصوصی
- اولویت بندی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای دستگاه مجری
- پیشنهاد طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای که قابلیت استانی شدن را دارند

۳. تعیین برنامه های اجرایی و خروجی و ساماندهی فعالیت ها و حذف و کاهش هزینه‌های زاید و قابل صرفه جویی

- تطبیق شرح وظایف و مأموریت ها و تکالیف دستگاه‌های سیاستگذار با برنامه های اجرایی پیشنهادی
- تعیین فصول و برنامه‌های اجرایی ذیل دستگاه های سیاستگذار
- تعیین دستگاه‌های مجری هر یک از برنامه های اجرایی دستگاه سیاستگذار
- بررسی و تایید برنامه اجرایی دستگاه های مجری
- شناسایی و احصاء خروجی‌های دستگاه‌های مجری بر اساس شرح وظایف مصوب و اسناد بالادستی
- اولویت‌بندی برنامه‌های اجرایی دستگاه‌های سیاستگذار و خروجی‌های دستگاه‌های مجری
- برنامه‌ریزی برای کاهش هزینه‌ها به میزان صرفه‌جویی هدفگذاری شده در شورای عالی بازبینی هزینه‌ها
- پیش‌بینی بار مالی میان مدت برای برنامه های اجرایی بازبینی شده ذیل دستگاه‌های سیاستگذار و دستگاه های مجری
- حذف و یا اصلاح فعالیت‌ها و هزینه‌های زاید و کاهش هزینه‌های قابل اجتناب
- حذف فعالیت‌های متناقض با سیاست‌های کلان و رویکردهای بخشنامه بودجه
- حذف فعالیت‌هایی که براساس سیاست‌های کلان، اولویت اجرایی ندارند
- حذف فعالیت‌هایی که از کارایی و اثر بخشی کافی برخوردار نیستند
- بازنگری و حذف فعالیت‌های موازی و تکراری دستگاه‌های مجری و یا تعیین حدود فعالیت در دستگاه‌های دارای فعالیت‌های موازی ذیل یک دستگاه سیاستگذار
- شناسایی و پیشنهاد حذف فعالیت‌های خارج از حوزه مأموریتی دستگاه‌های مجری و هماهنگی و اقدام لازم برای انتقال آن به دستگاه مجری مربوطه
- ساماندهی ردیف‌های متفرقه

۴. تعیین الگوی مناسب برای تعیین میزان تصدی گری و مداخله دولت در اجرای برنامه ها

- شناسایی واحدهای عملیاتی قابل واگذاری و خروجی‌هایی که از طریق برون‌سپاری خدمات، خرید خدمات و سایر روش‌های مبتنی بر مشارکت با بخش خصوصی قابل انجام است.

۵. ساماندهی درآمدهای اختصاصی و هزینه‌ها از محل درآمدهای اختصاصی

- شفاف‌سازی و ساماندهی هزینه‌ها از محل درآمدهای اختصاصی

- ساماندهی درآمدهای اختصاصی براساس بررسی مبانی قانونی اخذ آنها

۶. بررسی و اصلاح قیمت تمام شده و مقدار هدف کمی خروجی با رویکرد بودجه‌ریزی مبتنی بر عملکرد

- بررسی قیمت تمام‌شده خروجی‌های دستگاه‌های مجری به تفکیک هزینه‌های اجتناب‌ناپذیر و قابل اجتناب

۷. افزایش کارایی و اثربخشی بودجه عمومی

- بررسی شاخص‌های ارزیابی عملکرد پیشنهادی (سنجه‌ها، شاخص‌های کارایی و اثربخشی) دستگاه‌های سیاستگذار و مجری در زمان اجرا و پس از اجرا.

ماده ۵- اولویت‌بندی برنامه‌های اجرایی و خروجی‌ها با توجه همزمان به میزان صرفه‌جویی و قابلیت اجرای آنها انجام می‌گیرد.

تبصره ۱- تعریف برنامه‌های اجرایی و خروجی‌های جدید، صرفاً در صورت دستیابی به صرفه‌جویی هدف‌گذاری شده و ارایه مستندات کافی مبنی بر قابلیت دستیابی به هدف اجرای آن شامل ریسک ناشی از مقاومت‌های اجتماعی و اجرایی، زمان‌بندی اجرا، پیش‌نیازهای سیاسی و تأثیرات منفی بر سایر برنامه‌ها و از محل کاهش اعتبار سایر برنامه‌های فصل مربوطه امکان‌پذیر خواهد بود.

ماده ۶- در بررسی وضعیت فعلی و احصاء عمده‌ترین چالش‌ها، مشکلات و تهدیدات پیش روی هریک از وظایف دستگاه مجری و ارایه راهکارهای لازم برای رسیدن به وضعیت مطلوب، بررسی و ارائه تجارب و استانداردهای ملی و بین‌المللی الزامی است.

ماده ۷- کمیته بخشی موظف است، گزارش بازبینی هزینه‌ها و ارایه راهکار برای اصلاح ساختار اجرایی و بودجه‌ای را تدوین و به کمیته‌های تخصصی ارسال نماید.

ماده ۸- به منظور افزایش دقت در محاسبه قیمت تمام شده خروجی‌ها، دستگاه مجری موظف است پرداخت‌های حمایتی یا مستمری را به عنوان خروجی مجزا تعریف کند.

ماده ۹- وظایف کمیته تخصصی بازبینی هزینه‌ها به شرح زیر تعیین می‌شود:

۱. تعیین دستگاه‌های سیاستگذار
۲. بررسی و تایید گزارشات کمیته بخشی در راستای اجرای وظایف موضوع ماده (۴)
۳. تدوین الگوی مناسب برای کاهش قیمت تمام شده خروجی‌ها و افزایش بازدهی منابع مالی دولت
۴. تدوین الگوی مناسب برای بازتعریف فرآیندها و دستگاه مجری مناسب برای اجرای برنامه‌های دستگاه‌های سیاستگذار

ماده ۱۰- وظایف کمیته تخصصی اصلاح ساختار به شرح زیر تعیین می‌شود:

۱. بررسی و تایید گزارشات کمیته بخشی در راستای اجرای وظایف موضوع ماده (۴)
۲. تدوین الگوی میان مدت منابع و مصارف بودجه در یک سناریو واقع بینانه در شرایط موجود
۳. هدفگذاری میزان صرفه جویی و آرایه راهکارهایی برای کاهش هزینه‌ها در هر یک از دستگاه‌های سیاستگذار و مجری بر مبنای الگوی میان مدت منابع و مصارف بودجه
۴. تدوین چارچوب برای تعیین سطوح بازبینی هزینه‌ها (بخشی، فرابخشی یا فرابودجه‌ای)
۵. تدوین الگوی مناسب برای تعیین میزان تصدی‌گری و مداخله دولت در اجرای برنامه‌ها
۶. تدوین چارچوب مناسب برای چابک سازی دولت و اصلاح ساختار اداری دستگاه‌های سیاستگذار و مجری
۷. تدوین برنامه زمان بندی و متولیان اجرای اصلاحات ساختاری در هر یک از بخش‌ها و فرابخش‌ها

ماده ۱۱- مصوبات کمیته تخصصی اصلاح ساختار پس از تایید شورای عالی بازبینی، برای اجرا به کمیته بخشی ابلاغ می گردد. کمیته بخشی موظف است برنامه ریزی لازم برای اعمال مصوبات مذکور را انجام و نتایج آن را برای تایید به کمیته تخصصی بازبینی هزینه‌ها یا کمیته تخصصی اصلاح ساختار، حسب مورد، اعلام نماید.

ماده ۱۲- دستگاه سیاستگذار موظف است در چارچوب تفاهات با کمیته بخشی نسبت به اصلاح ساختار اجرایی، بازبینی فرآیندها و هزینه‌ها، هدف گذاری برنامه‌های اجرایی و نظارت بر تحقق اهداف تعیین شده اقدام و نتایج آن را جهت بررسی و تایید به کمیته بخشی ارسال نماید.

ماده ۱۳- گزارشات، تصمیمات و نتایج اقدامات کمیته بخشی، پس از بررسی و تصویب در کمیته‌های تخصصی (حسب مورد)، جهت تایید نهایی به شورای عالی بازبینی ارسال می گردد. در صورت عدم تفاهم کمیته بخشی با کمیته تخصصی مربوطه، نظر نهایی شورای عالی بازبینی لازم الاجرا است.

ماده ۱۴- پس از اتمام بازبینی هزینه‌ها با محورهای هفتگانه موضوع ماده (۴) این دستورالعمل، موارد زیر در کمیته بخشی مورد اقدام قرار می گیرند:

- بررسی پیش نویس سند اجرایی بودجه مورد تفاهم دستگاه سیاستگذار و دستگاه مجری
- بررسی و تایید پیشنهاد توزیع اعتبار دستگاه‌های سیاستگذار به دستگاه‌های مجری تابعه